

СПРАВА «БОРИСОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF BORISOV v. UKRAINE)

(Заява № 2371/11)

Стислий виклад рішення від 04 березня 2021 року

У 2001 році заявник придбав гараж у м. Одеса та реконструював його під магазин автомобільного обладнання. У 2003 році двоє сусідів ініціювали цивільне провадження, вимагаючи визнати недійсним свідоцтво про право власності заявника на гараж і знести його, стверджуючи, що реконструкція була незаконною, призвела до погіршення їхніх житлових умов, що порушувало їхні майнові права.

У березні 2005 року Приморський районний суд м. Одеси (далі — суд першої інстанції) визнав недійсним договір купівлі-продаж гаража та ухвалив рішення про його знесення. У червні 2005 року Апеляційний суд Одеської області залишив без змін рішення суду першої інстанції, воно набрало законної сили і підлягало виконанню.

Того ж місяця заявник звернувся до Верховного Суду України та до державних виконавців з проханням зупинити виконання рішення суду на період розгляду його касаційної скарги. У липні 2005 року державні виконавці завершили знесення реконструйованого гаража та закінчили виконавче провадження.

У жовтні 2005 року Верховний Суд України ухвалив зупинити виконання рішення, а у вересні 2006 року задовольнив касаційну скаргу заявника скасувавши рішення судів нижчих інстанцій, як необгрунтовані та направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

Заявник подав позов проти двох сусідів, вимагаючи відшкодувати шкоду, якої він зазнав внаслідок знесення його нерухомого майна. Позов було об'єднано з триваючим провадженням. У грудні 2009 року суд першої інстанції відмовив у задоволенні позовів сусідів і заявника, встановивши, що сусіди не мали права оскаржувати дійсність свідоцтва про право власності заявника на гараж, а також у зв'язку із закінченням строку позовної давності. Крім того, суд першої інстанції встановив, що заявник провів реконструкцію гаража відповідно до вимог законодавства та на підставі всіх необхідних адміністративних дозволів, однак підстави для задоволення його вимоги про відшкодування були відсутні, оскільки сусіди не могли нести відповідальність за реалізацію свого законного права на звернення до суду. Апеляційний суд та Верховний Суд України залишили рішення суду першої інстанції без змін.

Заявник звертався до національних органів влади зі скаргами, вимагаючи порушити кримінальну справу та дисциплінарне провадження щодо судді суду першої інстанції, який ухвалив рішення про знесення його нерухомого майна, однак вони були залишені без задоволення.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтю 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) і статтю 13 Конвенції на порушення його майнових прав внаслідок безпідставного знесення органами державної влади нерухомого майна та на відсутність у його розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим; за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість цивільного провадження.

Розглянувши скаргу заявника Європейський суд зауважив, що у цій справі не доведено існування жодного ефективного засобу юридичного захисту, яким заявник міг скористатися, а також встановив, що у цій справі не було забезпечено справедливого балансу між захистом майна заявника та вимогами загального інтересу і констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Стосовно скарги заявника за статтю 13 Конвенції Європейський суд врахувавши свої висновки за статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, постановив, що немає необхідності окремо розглядати цю скаргу.

Також Європейський суд дійшов висновку, що тривалість цивільного провадження у цій справі була надмірною, не відповідала вимозі «розумного строку» і констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

« 1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;

3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за статтю 13 Конвенції;

4. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

5. *Постановляє*, що в частині щодо відшкодування матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення питання справедливої сатисфакції не готове для вирішення, а тому:

(a) *відкладає* розгляд цього питання;

(b) *закликає* Уряд і заявника упродовж трьох місяців з дати повідомлення про це рішення надати свої письмові зауваження з цього питання та, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть досягти;

(c) *відкладає* подальший розгляд цього питання та делегує Голові комітету повноваження вирішити його за необхідності;

6. *Постановляє*, що:

(d) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 3 300 (три тисячі триста) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 700 (сімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, ця сума має бути сплачена на банківський рахунок пані О. Єнакієвої;

(e) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».